

Reikalavimas, kad žalą atlygintų nusikaltėlis - Portugalija

Stran je strojno prevedena in njena kakovost ni zajamčena.

Kaip galiu reikalauti žalos atlyginimo ar kokios nors kitos formos žalos atlyginimo ar pasitenkinimo nusikaltėliui (vykstant baudžiamajam procesui)? Kam turėčiau teikti paraišką?

Portugalijoje vykstant baudžiamajam procesui turėtų būti taikoma kompensacija. Faktai, dėl kurių iškelta baudžiamoji byla, taip pat gali sukelti civilinę atsakomybę, kiek tai susiję su piniginiu interesu, pagal civilinę teisę.

Baudžiamojo proceso kodekse (angl. Code of Criminal Procedure, PPC) nustatytas stojimo į ES principas, pagal kurį baudžiamojo proceso metu ieškinys dėl civilinės žalos atlyginimo turi būti išskaičiuojamas iš baudžiamojo proceso ir jį galima perduoti tik civiliniam teismui teisės aktuose numatytais ir tame kodekse numatytais atvejais.

Tais atvejais, kai auka gyvena Europos Sąjungos valstybėje narėje ir yra nusikaltimo auka ne savo gyvenamosios vietos valstybėje narėje, jis gali kreiptis dėl kompensacijos į instituciją, kuri turi jurisdikciją nagrinėti ir spręsti tokius ieškinius savo gyvenamosios vietos valstybėje, kuri perduoda tokį prašymą valstybės, kurioje padarytas pažeidimas, kompetentingai institucijai.

Kuriuo baudžiamojo proceso metu turėčiau teikti prašymą?

Nukentėjusysis turėtų nurodyti norą prašyti kompensacijos skundo pateikimo metu arba iki tyrimo pabaigos, nukentėjusiajam pranešama apie kaltinamąjį aktą ir jam turi būti suteiktos 20 dienos, per kurias jis turi pateikti tokį prašymą.

Net jeigu nebuvo pateiktas prašymas dėl kompensacijos, teisėjas savo iniciatyva ir atsižvelgdamas į nukentėjusiojo padėtį, gali nurodyti kaltinamajam sumokėti kompensaciją už patirtą žalą, išskyrus atvejus, kai aukos yra tam prieštarauja.

Smurtinių nusikaltimų aukų atveju reikalavimas gali būti pateiktas praėjus vieneriems metams po galutinio sprendimo priėmimo.

Jeigu nusikaltimo padarymo metu auka yra nepilnametis, jis gali pateikti prašymą ne ilgiau kaip vienerius metus po pilnametystės ar emancipacijos.

Ko galima prašyti ir kaip pateikti prašymą? Ar reikėtų nurodyti bendrą sumą ir (arba) nurodyti faktinę žalą, negautas pajamas ir palūkanas?

Prašymą dėl teisių gynimo gali būti prašoma pateikti dėl to, kad įvyko:

- Piniginė žala: jie apima nusikaltimų padarytą žalą (pvz., gydymo ligoninėje, konsultacijų, vaistų ir t. t. išlaidas) ir naudą, kurią auka nebegauna (pvz., darbo užmokestis, kurį jūs negalėjote gauti, nors jūs nedarbingas).
- Moralinė žala: nors ekonominiu požiūriu jos negali būti vertinamos ekonomiškai, jos bent jau gali būti ekonomiškai kompensuojamos (pvz., žala gerovei, garbė, geras vardas, t. y. fizinis skausmas, psichikos sutrikimas, emocinės kančios).

Ar yra speciali forma, skirta tokiems prašymams?

Ne. Prašyme turi būti trumpai aprašyti faktai, kuriais grindžiama paraiška, ir patirta žala bei patirta žala.

Tačiau jei prašymas viršija 5 000 EUR, reikės sumokėti mokesį, o prašymą turi pateikti advokatas.

Valstybės kompensacija

1. Smurtinių nusikaltimų atveju valstybė gali daryti pažangą iš anksto ir yra numatyta atskira forma, nurodanti prašomos kompensacijos dydį, kai kuriuos dokumentus, pavyzdžiui, nukentėjusiojo ir pareiškėjo (jei jis skiriasi) mokesčių deklaraciją prieš metus prieš nusikaltimą, ir formoje nurodytas išlaidas patvirtinantys dokumentai.

https://cpvc.mj.pt/?page_id=114

2. Smurto artimoje aplinkoje atveju valstybė gali daryti pažangą iš anksto ir yra atskiros formos, kartu su tais pačiais dokumentais, kaip nurodyta a punkte.

https://cpvc.mj.pt/?page_id=116

Kokius savo prašymą pagrindžiančius įrodymus turiu pateikti?

Nukentėjusysis privalo pateikti visus jam patirtus nuostolius patvirtinančius dokumentus (žr. 1.1 dalį). Jis taip pat pateikia liudytoją, kuris gali įrodyti ir sustiprinti savo reikalavimą.

Ar teikdamas prašymą turi mokėti teismo ar kitus susijusius mokesčius?

Jei paraiška yra mažesnė nei 5 000 EUR, mokesčiai negali būti mokami ir juos gali pateikti pats nukentėjusysis.

Jeigu ieškinio suma viršija 5 000 EUR, ieškinį turi pateikti aukai atstovaujantis advokatas, sumokėjęs teismo mokesčius, išskyrus atvejus, kai nukentėjusysis turi teisę gauti teisinę pagalbą.

Smurtinio nusikaltimo ir šeiminių smurto aukų atveju apie tai pranešama Nusikaltimų aukų apsaugos valdybai (angl. cPVC) ir jis atleidžiamas nuo bet kokių nukentėjusiojo išlaidų ar mokesčių.

Jei nusikaltimas padarytas kitos ES valstybės narės teritorijoje, prašymas gali būti teikiamas PVC, jeigu jo nuolatinė gyvenamoji vieta yra Portugalijoje.

Ar galiu gauti teisinę pagalbą prieš procesą ir (arba) proceso metu? Ar galiu ją gauti jei gyvenu ne toje šalyje, kurioje vyksta procesas?

Taip, galite kreiptis dėl teisinės pagalbos vienoje ar kitoje padėtyje.

Nukentėjusysis turi teisę konsultuotis ir konsultuotis dėl savo vaidmens vykstant procesui.

Norėdamas būti padėjėju arba civiliniu ieškovu, turite kreiptis dėl teisinės pagalbos ankstyvuju bylos nagrinėjimo etapu arba, jei esate liudytojas, būti lydymas advokato ir neturėti jokių ekonominių priemonių savo išlaidoms padengti.

Taip pat galite prašyti teisinės pagalbos dėl:

- Atleidimas nuo žyminio mokesčio arba jo dalies;
- Advokato mokesčių skyrimas ir mokėjimas; arba
- Teismo mokesčio arba advokato mokesčių mokėjimas dalimis.

Pastaba: Asmuo, kuris priima sprendimą dėl teisinės pagalbos prašymų, yra socialinės apsaugos sistema, remdamasi apskaičiavimo formule, kurioje atsižvelgiama į pareiškėjo turta, pajamas ir išlaidas. Nemokamos teisinės pagalbos prašymą teikia socialinės apsaugos tarnybos ir jis gali būti teikiamas asmeniškai, faksu, paštu arba internetu, šiuo atveju užpildant atitinkamą skaitmeninę formą. Prie prašymo pridedami dokumentai, kuriais patvirtinami pareiškėjo ekonominiai sunkumai, sprendimas priimamas ne vėliau kaip per 30 dienų. Dėl šio reikalavimo pateikimo nukentėjusysis nepatiria jokių išlaidų.

<http://www.seg-social.pt/protacao-juridica>

Kada teismas atmes mano prašymą prieš nusikaltėlį arba atsisakys jį nagrinėti?

Kai nėra apkaltinamojo nuosprendžio dėl pažeidimo.

Jei auka neįrodo patirtos žalos.

Ar galiu apskusti tokį sprendimą arba pasinaudoti kitomis teisių gynimo arba atlyginimo priemonėmis teisme?

Taip. Jei esate asistentas, galite pateikti apeliacinį skundą dėl sprendimo.

Ji taip pat gali naudoti įprastas priemones (civilinių bylų teismus), jeigu dėl tam tikrų priežasčių paraiška nebuvo įvertinta.

Jei teismas priteisia kompensaciją, kaip galiu užtikrinti, kad teismo sprendimas prieš nusikalstamą veiką padariusį teismo sprendimą būtų įvykdytas? Kokia parama bus teikiama?

Taip. Jeigu atsakovas savanoriškai nemoka kompensacijos, nukentėjusysis gali imtis vykdymo veiksmų, t. y. prašyti Teismo užtikrinti, kad būtų vykdomas sprendimas dėl kompensacijos, pavyzdžiui, dėl arešto orderio, banko sąskaitų, nekilnojamojo turto ar baldų, iki nukentėjusiajam skirtos kompensacijos sumos.

Tai teksto mašininis vertimas. Šio puslapio savininkas neprisima jokios atsakomybės dėl šio mašininio vertimo priemone išversto teksto kokybės.

Paskutinis naujinimas: 27/08/2019